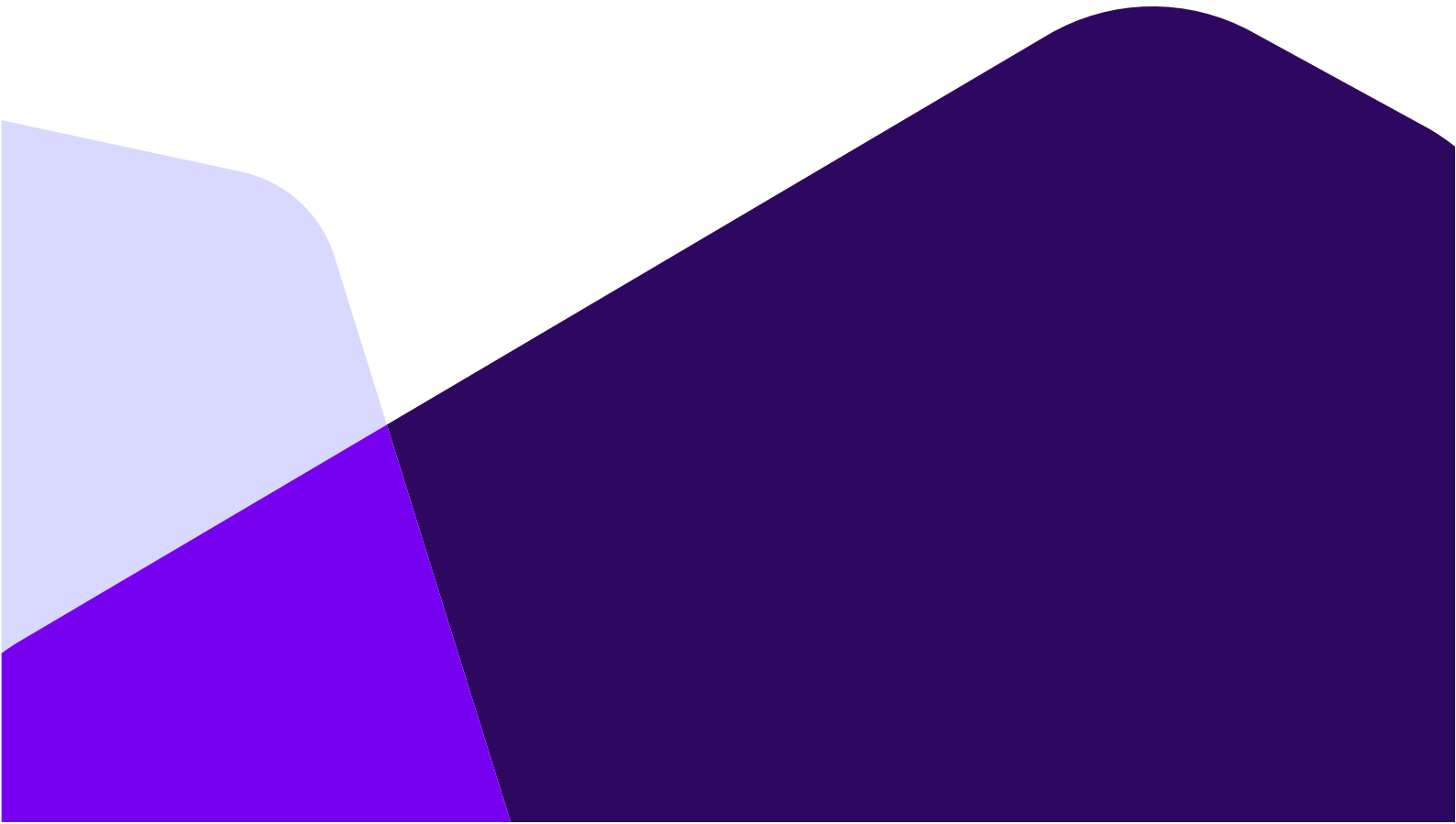

Rapport Ringerike Næringsfond

- Samfunnseffekt av tildelinger

Universitetet i Sørøst-Norge

Fakultet for Handelshøyskolen

Institutt for Økonomi, markedsføring og jus

Postboks 4

3199 Borre

<http://www.usn.no>

Førstelektor Steinar Aasnæss, USN

Innhold

1 Innledning	3
2 Vedtektene til Ringerike Næringsfond	4
3 Tildelinger fra fondet	5
4 Utviklingen i virksomhetene	6
Hva ble det gitt støtte til?	6
Lyktes virksomheten med å gjennomføre det tilskuddet gikk til?	7
Vekst i antall arbeidsplasser	7
På hvilken måte betydde støtten en forskjell?	8
Regional betydning	8
Felles utfordringer	9
En alternativ gevinstfokus	9
Konklusjon	10
5 Samfunnseffekt	12
Metodiske forutsetninger	12
Årlige ringvirkninger og skatt til Ringerike kommune	13
Hva kan tilskrives Næringsfondet?	16
En samlet strategi for næringsutvikling	16
6 Konklusjon og anbefalinger	17
Vedlegg	18

1 Innledning

Styret ønsker å synliggjøre effektene av tildelinger gjort til virksomheter i lokalt næringsliv, for perioden 2021 til 2026. Ti millioner kroner er tildelt virksomheter av ulik størrelse og i fra ulike næringer. USN ved førstelektor Steinar Aasnæss har på oppdrag fra næringsfondet, vurdert effekter på samfunnet som følge av tildelingene fra fondet.

Rapporten skal forsøke å gi svar på følgende spørsmål:

- Bidrar midler fra fondet til vekst og utvikling i selskapene som mottar tildelingene?
- Står den eventuelle veksten i forhold til de investeringer som er gjort i fondet?
- Er formålet til fondet oppfylt gjennom tildelingene?

Samfunnseffekter som følge av tildelinger fra fondet søkes belyst gjennom følgende tilnærminger:

- Klargjøring av fondets mandat
- Utvikling i virksomhetene basert på virksomhetenes egen rapportering
- Vekst i virksomhetene basert på dybdeintervjuer og registerdata
- Avkastning for Ringerike kommune sett i et kretsløp hvor investeringene i fondet ses i en sammenheng med skatteinntekter

Undersøkelsene har ikke gått ytterligere inn i interne virksomhetsprosesser eller analyser av disse.

Antallet virksomheter er for lite, tidsperspektivet for kort og omfanget analysene for beskjedent til å kunne identifisere signifikante effekter av fondet. Rapporten gir imidlertid noen bilder og perspektiver på hva fondet så langt har betydd for selskapene som har mottatt tildelinger og hvilken betydning fondet har for måloppnåelsen i Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen.

2 Vedtektene til Ringerike Næringsfond

Vedtektene (vedlegg 1) er førende for forvaltningen av fondets midler og tildeling av midler til virksomhetene. I det følgende vises til et utvalg av punkter i mandatet som særskilt blir lagt til grunn i vurderingen av om tildelingene har bidratt til formålet med fondet.

§ 2 Formål

Formålet med selskapet er å være et virkemiddel for å nå målene fastsatt i Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen «Framover Sammen» med tilhørende handlingsplan «Næringsplan 2-1» for Ringerike kommune. Alle tildelinger skal bygge opp under regional næringsstrategi og kommunal handlingsplan.

§ 3 Tildelinger fra Selskapet

Selskapet skal organiseres og administreres for aktivt bidra inn, og støtte, bærekraftig næringsutvikling i kunnskapsintensive næringsetableringer som er lokalisert eller skal etableres i Ringerike kommune. For nærmere redegjørelse av hvilke næringer som anses å være «kunnskapsintensive», vises til oversikt i den til enhver gjeldende Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen.

Det er en forutsetning at utbetalt tilskudd skal bidra til etablering av nye bærekraftige arbeidsplasser, og/eller økt verdiskaping i tråd med den næringspolitiske strategien.

Det er også en forutsetning at tilskudd er i tråd med handlingsplan for næring i Ringerike kommune «Næringsplan 2-1». Ved tildeling fra selskapets fond, gjøres en helhetsvurdering hvor det kan gjøres unntak i særlige tilfeller fra vilkårene opplistet i selskapets vedtekter.

§ 3 Søknadsberettigede virksomheter

Virksomheter som er etablert, eller skal etablere seg, i Ringerike kommune er berettiget til å søke tilskudd fra selskapets fond. Målgruppen for selskapets fond er virksomheter med potensial for etablering av minst fem nye kunnskapsintensive og bærekraftige arbeidsplasser i løpet av ett år.

Fra Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen vises til følgende sentrale poenger:

- Flere arbeidsplasser og høyere verdiskapning er målene for Næringspolitisk strategi, "Framover Sammen"
- Virksomheter innen industri, bygg og anlegg samt varehandel, har høy arbeidsintensitet. Vekst innen disse næringene vil gi betydelig flere **arbeidsplasser**.
- Virksomheter innen finansiering og forsikring, omsetning og drift av fast eiendom, elektrisitet, vann og renovasjon samt informasjon og kommunikasjon, har alle en meget høy lønnsomhet. Vekst innen disse næringene vil gi betydelig høyre **verdiskaping**.
- Virksomheter innen faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting bidrar også til høy **lønnsomhet**. I tillegg bidrar disse virksomhetene til økt lønnsomhet ved å levere kunnskapsintensive tjenester til andre næringer,

3 Tildelinger fra fondet

Fra fondet ble etablert i 2021 er det mottatt et stort antall henvendelser og søknader. En liten andel av søknadene resulterer i en tildeling. Fondet har tildelt penger til ni virksomheter på til sammen 10 millioner kroner.

Tildelinger:				
Virksomhet	År	Beløp	Ansatte 2026	Næringskode
Smartshift robotics	2022	1 000 000	1 – 4	25.990 Produksjon av andre metallvarer
JS Service	2022	1 000 000	18	33.190 Reparasjon og vedlikehold av annet utstyr
Smartgis	2022	1 000 000	8	74.110 Industri-, produkt- virksomhet
Beform	2022	1 500 000	73	22.260 Produksjon av plastprodukter
Omtre	2023	500 000	8	71.121 Byggeteknisk konsulentvirksomhet
ColicButton	2023	1 000 000	1 -4	74.110 Industri-, produkt- og motedesignvirksomhet
ReMadras	2025	1 000 000	9	32.990 Annen industriproduksjon
Cablemec	2025	1 000 000	17	27.320 Produksjon av andre elektroniske og elektriske ledninger og kabler
Hide Industry	2026	2 000 000	1 - 4	72.100 Forskning og eksperimentell utvikling innenfor naturvitenskap og teknikk

Oversikten viser en overvekt av tildelinger til virksomheter innen industri, det vil si virksomheter med høy arbeidsintensitet og som bidrar til mange arbeidsplasser. Hide Industri, Omtre og Smartgis er imidlertid virksomheter innen bransjer med høyere verdiskaping og som leverer kunnskapsintensive tjenester til andre næringer. Ved å gi en større andel av tildelingene til industriproduksjon framfor kunnskapsvirksomheter, kan dette indikere at penger fra fondet har styrket vekst i arbeidsplasser framfor verdiskaping.

4 Utviklingen i virksomhetene

For å få et bilde på hva støtten har bidratt til av utvikling i virksomhetene, ble det gjennomført dybdeintervjuer med personer fra fem av virksomhetene. Informasjonen herfra er sammenstilt under følgende temaer:

- Hva ble det gitt støtte til?
- Lyktes virksomheten med å gjennomføre det tilskudd gikk til?
- Førte tilskuddet til vekst i antall arbeidsplasser?
- På hvilken måte betydde støtten en forskjell?
- Har støtten hatt regional betydning?
- Hvilke felles utfordringer opplever virksomhetene?

Intervjuene er oppsummert i vedlegg nr. 2. Intervjuene sammen med virksomhetenes egne rapportering, ble så sammenstilt og oppsummert med hjelp av Copilot og verifisert med en gjennomgang av forfatter av denne rapporten.

Hva ble det gitt støtte til?

På tvers av alle virksomhetene gikk støtten i hovedsak til tre typer tiltak:

- **Skalering og utvikling av virksomheten**
 - Produktutvikling (SmartGis, Omtre, ReMadrass)
 - Industrialisering/effektivisering (ReMadrass)
 - Oppbygging av lager og kapasitet (CableMec)
- **Organisasjonsutvikling og bemanning**
 - Ansettelse og opplæring (Omtre, CableMec)
 - Kompetansebygging (flere caser)
- **Fysiske investeringer og lokalisering**
 - Flytting og etablering av nye lokaler (Beform)
 - Maskiner, fasiliteter og produksjonskapasitet (ReMadrass, CableMec)

Fellesnevner: Støtten brukes sjelden isolert, men inngår i større utviklingsløp (vekst, industrialisering eller omstilling).

Lyktes virksomheten med å gjennomføre det tilskuddet gikk til?

De fleste virksomhetene rapporterer positiv måloppnåelse, men med noen nyanser:

- **Oppnådde eller overoppfylte hovedmål**
 - SmartGis: Markedsleder i nisje (30 prosenet markedsandel)
 - Beform: Vellykket flytting + styrket posisjon
 - ReMadrass: Økt kapasitet og industrialisering
- **Forsinkelser og tilpasninger**
 - Omtre: Forsinket kommersialisering, feilansettelser
 - SmartGis: Teknologien var ikke moden
 - ReMadrass: Fortsatt ikke landet ny lokalisering

Fellesnevner: Prosjektene lyktes, men utviklingen har vært mer krevende enn forventet.

Vekst i antall arbeidsplasser

Mange av virksomhetene har hatt økning i antall arbeidsplasser:

- SmartGis: Fra 2 til 8 personer
- Beform: +8 årsverk
- ReMadrass: Fra 5 til 8
- CableMec: fra 11 til 17
- Omtre: Mer variabel utvikling, men fortsatt behov for flere ansatte

Andre fellestrekk:

- **Kombinasjon av høyt og lavt kompetansenivå**
- **Viktig rolle for NAV og tilrettelagt arbeid** (ReMadrass, CableMec)
- **Opplæring er ressurskrevende** (CableMec)

Fellesnevner: Vekst i antall arbeidsplasser, ofte med inkludering av arbeidskraft utenfor ordinært arbeidsmarked.

På hvilken måte betydde støtten en forskjell?

Et gjennomgående trekk er at støtten:

- **Utløste annen finansiering**
 - SmartGis: Utløste privat investor og midler fra Innovasjon Norge
 - ReMadrass: Fungerte som “match funding” og tredoblet kapitaltilgang
 - CableMec: Trigget økt finansiering fra morselskap
- **Reduserte risiko i tidlig fase**
 - Gjorde det mulig å ta investeringer tidligere (innen lager, ansatte og produkt)
 - Senket terskelen for eiere/partnere til å satse
- **Signaleffekt**
 - Beform: Viktig for eiernes beslutning om lokalisering
 - Flere caser: Legitimerer prosjektet og bygger tillit (i relasjon til banker, investorer og partnere)

Fellesnevner: Støtten har størst effekt som **katalysator**, ikke som hovedfinansiering.

Sannsynligheten for å få utløst alternativ kapital kan ha økt med etableringen av SpareBank1 Vekstkraft. Det forventes en positiv effekt og økt tilgang til kapital for næringslivet i regionen som følge av dette, men det er for tidlig å konkludere med at dette har skjedd.

Regional betydning

Flere effekter på regionalt nivå går igjen:

- **Lokalisering beholdes eller styrkes**
 - Beform ble på Ringerike i stedet for å flytte ut
 - ReMadrass ønsker å samle aktiviteten lokalt
- **Bruk av lokale leverandører**
 - Beform: Omfattende bruk av lokale leverandører og aktører
- **Økt attraksjonskraft**
 - Omtre: Internasjonal oppmerksomhet og besøk

Fellesnevner: Støtten bidrar til **regional forankring, aktivitet og ringvirkninger**.

Felles utfordringer

Til tross for gode resultater er flere utfordringer gjennomgående:

- **Rekruttering**
 - Vanskelig å finne kvalifisert arbeidskraft (CableMec)
 - Høy turnover (Omtre)
- **Kompetanse og opplæring**
 - Tar lang tid å bygge opp produktiv kapasitet
- **Teknologisk og markedsmessig usikkerhet**
 - Umoden teknologi (SmartGis)
 - Lang vei til marked (Omtre)
- **Tid og byråkrati**
 - Lang søknadsprosess (Omtre)

Fellesnevner: Vekstprosesser hemmes av **kompetansemangel og gjennomføringsevne**, ikke mangel på etterspørsel.

En alternativ gevinstfokus

Gjennomgangen over viser at flere virksomheter i tillegg til å skape «profitt» også bidrar til å løse sentrale samfunnsproblemer.

CabelMec har lyktes med å rekruttere og lære opp medarbeidere uten formell yrkeskompetanse. Bakgrunnen var utfordringer med å rekruttere fagarbeidere som f.eks. elektrikere. Intern opplæring har gitt medarbeiderne tilstrekkelig kompetanse til å gå inn i produksjonen. Samtidig avstår de da fra å trekke elektrikere ut ifra andre virksomheter hvor kravet til fagopplæring er nødvendig og nødvendig for å holde produksjonen oppe.

Cabelmec har også lyktes godt med å integrere nye medarbeidere med utenlandsk opprinnelse i sin virksomhet.

ReMadrass har rekruttert medarbeidere som tidligere sto uten arbeid, ved å kombinere tilrettelegging med kompetanseheving.

Samtidig er det viktig å sette søkelys på at næringsutvikling og verdiskaping fra bedrifter er et viktig moment for å sikre velferdsordningene det norske samfunn er opptatt av.

Konklusjon

På tvers av casene er konklusjonen at støtten:

- Utløser kapital og reduserer risiko
- Bidrar til vekst i arbeidsplasser og kapasitet
- Styrker regional forankring og næringsutvikling
- Gir mulighet for teknologiutvikling og innovasjon

Men prosjektene preges ofte av forsinkelser, kompetanseutfordringer og høy gjennomføringsrisiko

En overordnet oppsummering av utviklingen i virksomhetene er gitt i følgende to oversikter.

Erfaringer fra 5 virksomheter – kort oppsummert

Hva har støtten bidratt til, og hva har vi lært?

Figuren er utarbeidet ved hjelp av ChatGPT

Overordnet resultat av tildeling for samtlige virksomheter:

Virksomhet:	Tildeling til:	Effekt av tildeling:
Smartshift Robotics	Tilførsel av kapital	
JS Service	Ny tilsetting og opplæring Oppstart av nye produkter. Utstyr til nytt lager	Fra 13 ansatte og 10 årsverk til 16 ansatte og 13 årsverk.
SmartGis	Midler til utvikling av teknologi for utvidelse av et av produktene	Tilførsel av kapital utløste støtte fra Innovasjon Norge, som igjen gjorde selskapet attraktivt for ekstern investor. 1 million kroner utløste til sammen 4.3 millioner i samlet støtte
Befrom	Midler til flytting. Flytting av virksomhet som grunnlag for videre vekst	Flytting fra Hvervenmoen til Eggemoen. Økt årsverk med sju. Eierne valgte lokasjon i Ringerike framfor andre alternativer.
Omtre	Nyansettelser/engasjement. Økt kompetanse for å gå ut i markedet og tilby tjenester og inntjening	Endte opp med stor stab, mye utvikling og forskning og lite produksjon. Midlene bidro til utvikling av «reblokka», som skal kommersialiseres i 2026
ColicButton	Konvertering av PCT-søknad til valgte land, markedsklareringen via Nemko, samt til skalert produksjon av 1000- enheter i forlengelse av første produksjon.	
ReMadrass	Økt salg og forretningsutvikling. Økt kapasitet og effektivitet i fabrikken. Videre industrialisering av ombrukskonseptet	Matc Funding, økt egenkapital som har gitt muligheter for leasing av maskiner. Økt industrialisering. Fra 5 til 8 ansatte Støtten avgjørende for ytterligere finansiering
Cablemec	Kapitalbehov, kompetanseheving og produksjonstilpasning. Lageroppbygging og komponentkjøp	Nødvendig ombygging av lokaler Fra 7 til 14 ansatte Økonomi til nødvendig opplæring og rekruttering. Støtten utløste også tilsvarende støtte fra morselskapet.
Hide	Bidrag til selskapets videre etablering og utvikling i regionen.	For tidlig å konkludere

5 Samfunnseffekt

Siden etableringen av fondet i 2021 er 10 millioner kroner utbetalt til i alt 9 virksomheter. I gjennomsnitt en utbetaling på to millioner kroner hvert år. Våre analyser viser at Ringerike kommune får igjen 6,6 millioner kroner i skatt fra personer ansatt i virksomhetene som er tildelt midler fra Næringsfondet. Denne samfunnseffekten er beregnet med utgangspunkt enkle forutsetninger, bruk av verktøyet DNB Ringvirkninger og egne analyser.

Metodiske forutsetninger

Det er metodisk krevende å identifisere hvilken samfunnseffekt fondet har. Vi vet ikke hvordan virksomhetene ville ha utviklet seg uten tildelingene. Dessuten er lokalt og regionalt næringslivet påvirket av makrotrender og nasjonale og internasjonale endringer. Vekstbarometeret har over flere år også påvist at regionale endringer i stor grad følger nasjonale trender og utviklingstrekk.

Med usikkerheten som bakteppe, belyser vi samfunnseffektene ut fra to perspektiver:

- Effekt av at virksomheter har forblitt i regionen som følge av tildelingen
- Effekt som en styrking av virksomhetene som er og forblir i regionen

Følgende eksempler viser at fondet gir en betydelig positiv samfunnseffekt, langt utover opprinnelig tildeling.

Beform valgte å bli i regionen etter å ha mottatt støtte for å flytte bedriften til en annen næringspark i kommunen. I dag sysselsetter virksomheter 73 personer og virksomheten bidrar også til en ytterligere sysselsetting på 29 personer i andre virksomheter i regionen. Analyser viser at de ansatte i virksomheten bosatt i Ringerike kommune bidrar med 4,4 millioner i personskatt til Ringerike kommune.

Cablemec hadde nok av ordre, men trengte kompetent arbeidskraft. Virksomheten hadde ikke behov for faglærte, men for personer med finmotoriske ferdigheter. Støtten gikk da blant annet til å lære opp personer som ikke hadde formalkompetanse. Støtten ble dermed også et bidrag til sysselsetting av personer med ellers begrensede muligheter i arbeidslivet. Cabelmec sysselsetter i dag 17 personer, blant disse er det en overvekt av ufaglærte personer med utenlandsk opprinnelse.

Smartgis har med støtten fra fondet vokst til åtte ansatte, og rapporterer om gode utsikter til fortsatt vekst basert på ansatte med lokal tilhørighet. Dette åpner for vekst i en næring som vil kunne bidra til flere arbeidsplasser med høyere verdiskaping.

Årlige ringvirkninger og skatt til Ringerike kommune

Analysen av årlige ringvirkninger er utført ved hjelp av DNB Ringvirkninger og egne analyser.

Årlige ringvirkninger					
Virksomhet	Antall ansatte	Årlig bidrag til samfunnet mill. kr.	Bidrag til antall arbeidsplasser hos andre bedrifter	Bidrag til økt kjøpekraft i lokalsamfunnet mill. kr.	Skatt til Ringerike kommune
Smartshift Robotics	4	1,5	1	2,1	243 600
Jonn Skaar Service	18	2,8	1	4,5	1 096 200
Smartgis	8	1,8	2,8		487 200
Beform*	36	12	11	14,6	2 192 400 0
Omtre	8	3,9	3	5,2	487 200
ColicButton	1	0,138		0,098	60 900
ReMadras	9	0,400		0,545	548 100
Cablemec	17				1 035 300
Hide Industry	7				426 300
Sum	108	25	22	30	6 577 200

Ringvirkningene er hentet fra [DNB Ringvirkninger](#) [Hva bidrar din virksomhet](#) med.

Skatt til Ringerike kommune er beregnet gjennom egne analyser.

*Beform har 73 ansatte i konsernet hvorav 36 er tilsatt i virksomheten på Ringerike. Konsernets samlede ringvirkning er brutt ned på Ringerike i et forhold på 49 prosent, som tilsvarer andelen lokalt ansatte av det samlede antall ansatte i selskapet.

Utrekningene av årlige ringvirkninger og bidraget til antall arbeidsplasser hos andre bedrifter, er utført av samfunnsøkonomer hos [NyAnalyse](#). Det er benyttet en kryssløpsanalyse. Her har de tatt utgangspunkt i nøkkeltall fra nasjonalregnskapet, årsregnskapet til private bedrifter og relevante skatte og avgiftssatser (fra 2024). Med Statistisk sentralbyrå sitt kryssløp, hvor de har estimert omfanget av den økonomiske samhandlingen mellom ulike næringer, har samfunnsøkonomene blitt i stand til å beregne hva en gitt endring i en næring eller bedrift vil gi av ringvirkninger for et lokalsamfunn eller for en gitt endring i en annen næring.

Våre egne analyser viser at ansatte i virksomhetene som har mottatt støtte fra fondet, årlig tilfører Ringerike en personskatt på 6,6 millioner kroner. Beregningene er utført med følgende anslag:

Andel ansatte i bedriftene bosatt i Ringerike		0,75
Gjennomsnittlig skattbar inntekt Norge		705 000,00
Fradrag		125 000,00
Sum skattbar inntekt		580 000,00
Skatt til kommunen 14%		81 200,00
Skatt pr. ansatt korrigert for andel ansatte bosatt i Ringerike		60 900,00
Sum skatteingang fra arb takere tilsatt i disse virksomhetene		6 577 200,00

De samle ringvirkningene kan oppsummeres i følgende figur:

Figuren er utarbeidet ved hjelp av ChatGPT

Hva kan tilskrives Næringsfondet?

Næringsfondet er et av flere tiltak for å fremme vekst og næringsutvikling i Ringeriksregionen. Rapportene fra virksomhetene tilsier at tildelingene, selv om disse har vært relativt beskjedne i forhold til den årlige omsetningen i bedriftene, har hatt betydning for videre vekst og fortsatt lokalisering i regionen. Støtten har effekt.

Hvilke andre næringspolitiske virkemidler og tiltak kan påvirke næringsutviklingen?

En samlet strategi for næringsutvikling

Næringsfondet må ses i sammenheng med øvrige aktiviteter og tiltak for næringsutvikling og vekst gjennom Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen. Næringsfondet skal for eksempel ikke bistå med gründerstøtte.

Virksomheter i regionen vil være i ulike stadier fra en gründerfase via en oppskalering til en fase med stabil drift og vekst. Virksomhetene vil derfor ha ulike behov for bistand avhengig av hvilket nivå de er på i egen utvikling.

Etablererveiledningstjenesten i Ringeriksregionen og SpareBank1 Vekstkraft er sentrale aktører som supplerer tilbudet Næringsfondet gir til virksomheter i regionen.

Etablererveiledningstjenesten i Ringeriksregionen hjelper personer med å starte opp og komme i gang med egen virksomhet. Også for de som allerede har startet opp og kanskje drevet virksomheten i to-tre år, men sliter med å komme ordentlig i gang eller ønsker å skalere, vil de kunne bistå. (Ref: [Etablererveiledningstjenesten i Ringeriksregionen](#))

SpareBank1 Vekstkraft er etablert for å bidra til verdiskaping, vekst og næringsutvikling. Kapitalen fordeles mellom tidligfase gründerinvesteringer og vekstinvesteringer i bedrifter som vil skalere nasjonalt og internasjonalt. Vekstkraft bidrar også aktivt til kompetansebygging for å styrke entreprenørskap og næringsutvikling i Ringerike, Hadeland og Nittedal. (Ref: [SpareBank1 Vekstkraft](#).)

6 Konklusjon og anbefalinger

Fondet har bidratt til flere arbeidsplasser i Ringerike kommune. Arbeidsplassene representerer en større bredde i type jobber, de har bidratt til økt inkludering og høyere kompetanse. Støtten har utløst tilførsel av mer kapital og redusert risiko. Tildelingene har også styrket regional forankring og næringsutvikling. Ringerike kommune får ifølge våre analyser, årlig igjen 6,6 millioner kroner i skatt fra personer ansatt i virksomheter som er tildelt midler fra Næringsfondet.

DNB Ringvirkninger viser at virksomhetene som har mottatt støtte fra fondet bidrar med:

- 25 millioner kroner i årlig bidrag til samfunnet
- 22 arbeidsplasser hos andre bedrifter
- 30 millioner kroner årlig i økt kjøpekraft i lokalsamfunnet

Selv med usikkerheten knyttet til å identifisere hva de enkelte tildelingene har bidratt til, framstår det som svært sannsynlig at tildelingene fra fondet gir en årlig samfunnsmessig avkastning som overstiger de årlige tildelingene.

Fondet vurderes som et godt tiltak i lys av de strategiske satsingsområdene og målene om å skape flere arbeidsplasser og høyere verdiskaping i Ringeriksregionen.

Med dette som bakgrunn er det vår klare anbefaling å videreføre fondets virke.

Sannsynligheten for å få utløst alternativ kapital kan ha økt med etableringen av SpareBank1 Vekstkraft. Det forventes en positiv effekt og økt tilgang til kapital for regionens næringsliv, men for tidlig å konkludere.

Vedlegg

Vedlegg 1: Vedtekter for bruk og forvaltning av Ringerike Næringsfond AS

Vedtekter for bruk og forvaltning av Ringerike Næringsfond AS

De følgende vedtektene gjelder for Ringerike Næringsfond, heretter kun omtalt som «Selskapet».

§ 1 Selskapets aksjekapital

Aksjekapitalen er:

- kr 30 000 hvorav kr 21 430,- er innbetalt av Ringerike kommune
- kr 8 570 innbetalt av Sparebank 1 Ringerike og Hadeland.

Det åpnes opp for at det kan innbetales mer aksjekapital ved nytegnning av aksjer under Selskapets levetid.

§ 2 Formål

Formålet med Selskapets er å være et virkemiddel for å nå målene fastsatt i Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen «Framover Sammen» med tilhørende handlingsplan «Næringsplan 2-1» for Ringerike kommune. Alle tildelinger skal bygge opp under regional næringsstrategi og kommunal handlingsplan.

§ 3 Tildelinger fra Selskapet

Selskapet skal organiseres og administreres for aktivt bidra inn, og støtte, bærekraftig næringsutvikling i kunnskapsintensive næringsetableringer som er lokalisert eller skal etableres i Ringerike kommune. For nærmere redegjørelse av hvilke næringer som anses å være «*kunnskapsintensive*», vises til oversikt i den til enhver gjeldende Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen.

Det er en forutsetning at utbetalt tilskudd skal bidra til etablering av nye bærekraftige arbeidsplasser, og/eller økt verdiskaping i tråd med Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen «Framover sammen». Det er også en forutsetning at tilskudd er i tråd med handlingsplan for næring i Ringerike kommune «Næringsplan 2-1».

Ved tildeling fra Selskapets fond, gjøres en helhetsvurdering hvor det kan gjøres unntak i særlige tilfeller fra vilkårene opplistet i Selskapets vedtekter.

Selskapets styre, administrasjon og tilskuddsmottakere skal bidra med kompetanse og erfaringsoverføring.

Selskapet skal ikke utbetale økonomisk utbytte.

§ 3 Søknadsberettigede virksomheter

Virksomheter som er etablert, eller skal etablere seg, i Ringerike kommune er berettiget til å søke tilskudd fra Selskapets fond. Målgruppen for Selskapets fond er virksomheter med potensial for etablering av minst fem nye kunnskapsintensive og bærekraftige arbeidsplasser i løpet av ett år.

§ 4 Innhold i søknad og søknadsprosess

I søknaden skal virksomheten redegjøre for hvordan tilskuddet skal bidra til hovedmålene i Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen «Framover Sammen» om å skape flere arbeidsplasser

med høyere verdiskaping i Ringerike kommune. Videre skal det redegjøres i søknaden for hvordan virksomheten jobber med FNs bærekraftsmål.

Daglig ledelse / administrasjon følger opp søknader og fremlegger disse for styret. Styret skal deretter svare opp med spørsmål og tilbakemeldinger som videreformidles til virksomheten som søker. Virksomheten presenterer deretter søknaden for styret i styremøte. Daglig ledelse/administrasjon forbereder en innstilling som styret tar stilling til.

I vurderingen av søknaden skal det særlig vektlegges om virksomheten vil bidra til økt attraktivitet i Ringeriksregionen – eksempelvis ved å bygge opp under, og styrke, eksisterende fagmiljøer eller etablere nye attraktive fagmiljøer som bidrar til å tiltrekke fagkompetanse til Ringeriksregionen.

For tildelinger i øvre sjikt skal det særlig vektlegges om virksomheten er ekstern og ønsker å etablere seg i Ringerike kommune.

§ 5 Tildeling og støtteformer

Støtte kan gis i form av tilskudd.

Selskapets styre beslutter tildeling. Det kreves simpelt flertall fra styrets medlemmer for å tilkjenne midler fra Selskapets fond. Dersom like mange styremedlemmer stemmer for som mot, har styreleder dobbeltstemme.

Tilskudd begrenses oppad til det til enhver tid gjeldende maksbeløpet for bagatellmessig støtte i henhold til EU reglement. Tilskudd utbetales med minimum kr 500 000,- kr.

Det påhviler søker å se til at totalt mottatt tilskudd ikke overstiger grensen for bagatellmessig støtte i henhold til EUs regelverk.

Det bør ikke gis støtte til virksomhet som mottar betydelige overføringer over statsbudsjettet.

Styret kan, ved tildeling, beslutte vilkår for utdeling av tilskuddet. Styret kan videre beslutte at tilskuddet skal utbetales i flere separate utbetalinger etter en utarbeidet fremdriftsplan eller tidsplan som virksomheten utarbeider.

Ved tildeling på vilkår, skal det opplyses i tilsagnsbrevet at tilsagnet vil trekkes tilbake dersom mottaker ikke oppfyller vilkårene for å få utbetalt tilskuddet innen en bestemt frist fastsatt av styret.

Enhver som mottar støtte fra Selskapet, forpliktes til å publisere tildelingen i sosiale medier, samt påføre Selskapets logo i presentasjoner m.m. ifm egen markedsføring i minst to år etter utbetaling av tildelt støtte.

Midlene skal ikke nyttes til aksjetegning i kommunale eller private bedrifter.

Ethvert tilsagn om tilskudd skal være tidsbegrenset. Tilsagnsbrevet angir en frist for virksomheten til å oppfylle de vilkår, eller sende den nødvendige dokumentasjonen, for å få utbetalt tilskuddet. Ved tidsfristens utløp, trekkes tilsagnet tilbake om virksomheten ikke har oppfylt sine forpliktelser.

Daglig ledelse / administrasjonen i Selskapet jobber aktivt med å identifisere gode prosjekter, markedsføre Selskapet og bistå søkerne aktivt i søknadsprosessen. Selskapets styre skal aktivt lete etter gode prosjekter og oppfordre kvalifiserte virksomheter til å søke.

§ 6 Omgjøring og tilbakebetaling

Selskapets styre kan beslutte omgjøring av tilsagn helt eller delvis, samt kreve tilbakebetalt utbetalt tilskudd dersom mottaker har oppgitt uriktige eller misvisende opplysninger i søknadsprosessen, og

disse opplysningene hadde innvirkning på beslutningen om tilskudd. Videre kan Selskapets styre omgjøre tilsagn helt eller delvis, samt kreve tilbakebetalt utbetalt tilskudd, dersom forutsetningene eller vilkårene for tilsagnet endres i nær tid etter beslutning om, eller utbetaling av, tilskudd. Som særskilt eksempel nevnes dersom mottaker beslutter å flytte virksomheten ut av Ringerike kommune før tilskuddet er utbetalt eller kort tid etter utbetaling. Hva som anses som «kort tid» må vurderes særskilt.

Ved tilsagn på støtte, skal virksomheten opplyses om at tilsagn og utbetalt støtte kan trekkes tilbake. For å få utbetalt støtten, må virksomheten sende skriftlig aksept av vedtektenes § 6.

§ 7 Forholdet til internasjonale forpliktelser på statsstøtteområdet

Bruken av Selskapet fond må være i samsvar med de internasjonale regelverk Norge har sluttet seg til på statsstøtteområdet.

§ 8 Forvaltning

Selskapet kan motta tilskudd/gaver og disse midlene skal brukes som tilskudd for investeringer i, og utvikling av, virksomheter i henhold til Selskapets vedtekter.

Frie fondsmidler består av mottatte tilskudd og gaver som ikke er utdelt eller benyttet på annen måte.

Frie fondsmidler skal benyttes til utdeling i samsvar med Selskapets vedtekter og til dekning av selskapets driftskostnader.

Frie fondsmidler som ikke er benyttet til dekning av driftskostnader skal utdeles i løpet av en periode på 3 år. Perioden kan forlenges. Dersom det er fondsmidler igjen etter utløpet av treårsperioden eller etter utløpet av en eventuell forlengelse, skal fri fondskapital tilbakeføres aksjonærene fordelt etter eierandel.

Fondsmidlene forvaltes som bankinnskudd for å sikre likviditet til utbetaling og for å unngå svingninger i fondskapitalen.

§ 9 Styret

Selskapets styre skal bestå av fem styremedlemmer. Ved etableringen av Selskapet skal to styremedlemmer utpekes av kommunestyret i Ringerike kommune, to utpekes av styret i Sparebank1 Ringerike Hadeland og en utpekes fra Universitetet i Sør-Øst Norge, Handelshøyskolen, Campus Hønefoss (USN).

Styret skal arbeide for å oppnå representasjon av begge kjønn i styret i tråd med reglene som gjelder for representasjon av begge kjønn i styret, jf. Lov om aksjeselskaper § 20-6 jf. Lov om kommuner og fylkeskommuner § 21-1.

§ 10 Taushetsplikt og habilitetsregler

Daglig ledelse/administrasjon og styret signerer egen taushetserklæring.

Styret kan behandle søknader konfidensielt, dog slik at navn på virksomheten og tilsagnssum vil bli offentliggjort dersom virksomheten tildeles tilskudd fra fondet.

Styret og administrasjonen er underlagt forvaltningslovens habilitetsregler. Dersom daglig leder/administrasjonen er inhabil, utpekes et styremedlem til å bistå i søknadsprosessen mot et honorar. Ved tvil knyttet til habilitet, skal styret avgjøre habiliteten ved avstemming.

Vedlegg 2: Dybdeintervjuer

SmartGis: Kim Arne Boska, 28.05.26

- **Konkret hva ble det gitt støtte til?**
 - o 4 år siden på det tidspunktet hadde vi sluppet ut et beta produkt og vi søkte innovasjon Norge for å utvide plattformen. Da var det et krav om friske midler. Det tilskuddet på 1 million utløste 4.3. Dersom ikke dette måtte i fått inn nye eiere. Fikk inn en eier som var et riktig valg. Var en investor som var meget bra. Dette medførte at de klarte å skalere opp produksjon og selskap
- **Lyktes med å gjennomføre det det ble gitt tilskudd til?**
 - o Utvikle punktsky. Anvende en ny teknologi fra Kartverket. Innrapportere luftfartshindring for luftfartsmyndighetene. Fikk til det, men kom ikke som krav før i 2025 så måtte selskapene faktiske innrapportere. Da hadde de løsningen klar. To konkurrenter klarte ikke å få det til. Det de utviklet for de pengene ble den beste løsningen og mest brukte for rapportering av luftfartshindre inn til Kartverket.
 - o Kartverket har punktskyer, fikk ikke til alt her da teknologien ikke var moden nok og krevde mer ressurser fra SmartGis.
 - o Pr. dato i dag har de løst det de fikk midler til.
 - o Punktskyer, navnet på en datakilde som ikke har vært benyttet før.
 - o Betyr også at de kan få et internasjonalt samarbeid.
 - o Løste et lovpålagt krav, som alle nettselskap og kraftselskaper og de som eier fiberledninger. I tillegg til at de må rapportere luftfarshindre må de også overvåke vegetasjonen, hugge trær og sørge for at ting ikke gror igjen.
 - o Samarbeider med et annet selskap med vegetasjons
- **Vekst i antall arbeidsplasser?**
 - o Var 2 da støtten ble gitt. Siden 22 er de nå 3 utviklere, 1 selger og 2 deltidsansatte hvorav en er student og en ikke student.
 - o Kommer til å lyse ut to stillinger til i år.
- **På hvilken måte betydde støtten en forskjell?**
 - o En av tre brikker som bidro til at de kom i mål:
 - Støtten utløste støtte fra Innovasjon Norge som igjen gjorde attraktivt å få inn en investor. Investor fra Sørlandet
 - Har da 30 % av markedsandelen i Norge.
- Fortsette alene og ansette to personer
- Skalere i stor fart trenger å doble organisasjonen
- Vurderer å få inn en stor aktør som er internasjonal.
 - o Fått tre henvendelser fra store selskaper eller ønske om å kjøpe aksjer.

Kundeporteføljen har økt fra 2 til 20 av totalt 76

- To kilder til inntekter:
 - o Selger lisens
 - o Og konsulent tjenester, nytt fra 2024
 - o Fast årlig inntekt på 4,8 mill. Fra 2022 fra 384 000,
- Snitt tid for kontrakter på 1,4 år kommer stadig nye.

Beform: Tormod Lie Johansen

- **Hva fikk dere støtte til?**
 - Konkret til å flytte fra Hvervenmoen til Eggemoen
 - Med bakgrunn i å holde bedriften på Ringerike og øke antall arbeidsplasser
 - Var da 25 ansatte. Eierne vurdert 5 lokasjoner Trøndelag.
 - Midlene gikk til flyttekostnaden. Deler av flyttekosten.
 - Ja, det ble et moment som ble lagt til grunn
- **Hvordan lyktes dere med å gjennomføre det dere fikk støtte til?**
 - Lyktes meget bra med flyttingen. Fikk bygge en ny fabrikk. I en teknologi i stedet for bakgården til en byggevare.
- **Hvilken endring har dere hatt i antall arbeidsplasser siden dere mottok støtten?**
 - Absolutt. Økt antall årsverk med 8
 - Fortsette å øke
 - Begynner å få plass problemer
 - Blir en del aktivitet videre
 - Benyttet enormt med lokale underleverandører.
 - Solid investering
 - Øker innvendig. Bygger mesanin plater
 - Etter flyttet ble det besluttet å avvikle en fabrikk i Fredrikstad som også er en effekt.
 - Hadde 5 fabrikker og Hønefoss har blitt hovedkontoret. Daglig leder, hvor sitter ledelsen. Da Beform ble etablert satt ledelsen i Fredrikstad og Trondheim.
- **Hvordan opplever du at støtten har utgjort en forskjell for virksomheten?**
 - Midlene var helt avgjørende for å flytte til Eggemoen
 - Betydning for eierne som opplevde at vi var i en region som bidra og at de ønsket å satse
 - Fikk ikke uløst noen støtte andre steder. Fikk noe fra ENOVA på solselte for å redusere strømforbruk

Omtre: Kristine Nohre

- **Hva fikk dere støtte til?**
 - Søkte om midler til å ansette folk.
 - Variert mellom 1 og 13 nå er vi 7
 - Søkte 2 mill og fikk kr. 500 000
 - Tok veldig lang tid å komme igjennom. Først etter 4 møter og det tok lang tid.
- **Hvordan lyktes dere med å gjennomføre det dere fikk støtte til?**
 - For oss er folka den den viktigste resursen.
 - Stor utskifting.
 - Hadde vi ikke fått støtten nasjonalt hadde vi ikke eksistert.
 - Gått en del midler på feilansettelser
 - Brukte også pengene på å utvikle blokka som har vært på siden.
 - Å produsere brukt tre, tar langt tid å få volum på det
 - Blokka er produkt klar. Ambisjonen er å kommersialisere denne i 2026.
 - Planen var i 2023
 - Ikke eksisterende å omsette brukt tre. Har et forskningsprosjekt som NTNU som holder i Det prosjektet er på 60 mill kr. Klar da i 28 for å få fart på det.
 - Reblokk har blitt ny. Med ny kobling med låsing
- **Hvilken endring har dere hatt i antall arbeidsplasser siden dere mottok støtten?**

Tatt ned den forskervitenskapelige staben ned. Stjernen har reist til Einhoven.

Vi trenger flere folk til produksjon.

Er hos Sætheren og utnytter folk og kompetanse.

- **Hvordan opplever du at støtten har utgjort en forskjell for virksomheten?**
 - De fikk 7.5 av de prosjektmidlene i nasjonal tildeling.
 - Det viktigste er knyttet oss mer mot mot lokalregionen. Besøk fra hele verden.
 - Hatt mange ministre på besøk.
 - Ikke vært flink nok til å få samarbeid med lokale entreprenører.
 - Samarbeid med Thomas Klevjer

ReMadrass: Lennert Hug

- **Hva fikk dere støtte til?**
 - Videreutvikle en ombruksfabrikk og ombrukskonseptet
 - Hadde allerede etablert en bedrift
 - Videre industrialisering av ombrukskonseptet hele virksomheten. Effektivitetsforbedring og økt gjenbruk.
 - Startet med 6 mnd. Kan vi nå gjøre ombruk av 3 – 5 år. og med det fått in flere nye kunder.
 - Første linje ble bygd med midler fra Handelsnæringen miljøfond og egen kapital
- **Hvordan lyktes dere med å gjennomføre det dere fikk støtte til?**
 - Styrket ombruk og resirkulering. Har kjøpt fleire maskiner og leier større lokaler av HRA finansiert av midlene frå næringsfondet.
 - Fikk tilsagn om 1,7 mill. 700 000 ikke utbetalt og blir utbetalt når vi finner riktig lokale for et resirkuleringsanlegg. Skal ligge i Ringerike kommune. Da blir de siste 700 000 tusen utløst
 - September og oktober. Har maskiner og kunder. Bygget på siden er ingen god løsningen. Kald lageret på Hytteplan er ingen god løsningen. Ønsker å flytte aktiviteten til Ringerike. Gamle Adapter i Asbjørnsensgate kan være et alternativ.
- **Hvilken endring har dere hatt i antall arbeidsplasser siden dere mottok støtten?**
 - 8 årsverk, en økning fra 5 siden støtten ble gitt
 - 3 fra NAV med lønnstilskudd og ytterligere 3 fra NAV uten støtte.
 - Samarbeider godt med Menova. Jobbene passer godt for tilrettelagt arbeid. Veldig vanskelig å industrialisere og derved perfekt for tilrettelagt arbeid.
- **Hvordan opplever du at støtten har utgjort en forskjell for virksomheten?**
 - Vi har brukt midlene som match funding og konkret opp mot Handelens Miljøfond
 - 1 mill har blitt til 3,4 som er doblet. Ikke fått til dette uten penger fra kommunen.
 - Har nå 3,4 millioner i egenkapital og den har de brukt mot SpareBank1 finans som er brukt til leasing. Hatt da kapitalen som sikkerhet. Gitt de større økonomiske muskler.
 - SpareBank1 mer offensive da de er med i fondet. Bygd en relasjon til banken gjennom fondet. Blitt tatt med i SpareBank1 Vekstprogram, men en indirekte konsekvens ved at man bygger nettverk.

Cable Mec: Besøk hos Kim Modalen 05.06.26

- **Hva fikk dere støtte til?**

- Kapital til å fylle lageret med innsatsfaktorer. Lang bestillingstid for enkelte komponenter kan leveringen ta mellom 6 mnd og 1 år.
- Kapital til å forsere veksten i antall ansatte. Nok av bestillinger men trenger arbeidskraft som da ikke er helt kompetent i starten. Støtten gikk da til å finansiere nytilsetting og opplæring
- Nye lokaler.

- **Hvordan lyktes dere med å gjennomføre det dere fikk støtte til?**

- Ja, de har tilsatt mange og har nesten doblet staben.
- Viktig å rekruttere kompetent arbeidskraft. Med lønningene de har kapasitet til så evner de ikke å rekruttere elektrikere. De må gå på ufaglærte. Det holder meget godt da det er praktiske ferdigheter som teller mest. Imidlertid er opplæringen da krevende og i snitt opp til 2 år før en nyansatt kan sies å være fullt utlært og kan lever på forventning og selvstendighet
- Nytilsetting og opplæring har da også hatt godt samarbeid med NAV og prosjekter her med rekruttering. Tilsatt mange Ukrainere. 7 av i alt 17 personer nå er Ukrainere. Her prater noen flytende norsk, mens andre sliter meget med språket. Er spent på om noen da søker seg over til Eggemoen og fabrikken som bygges her.

- **Hvilken endring har dere hatt i antall arbeidsplasser siden dere mottok støtten?**

- Veksten på ett år har gått fra 11 til nå 17 personer.
- Siden de ikke klarer å rekruttere elektrikere eller fagpersoner så rekrutterer de personer som i utgangspunktet har lavere formalkompetanse, men som har gode evner til å jobbe konsentrert med hendene. De har også rekruttert flere personer som har vært ledige eller via tiltak. Betyr igjen at de fremfor å «stjele» kompetent arbeidskraft fra annen næringsvirksomhet evner de å rekruttere personer som kan ha utfordringer med å komme inn i en arbeidsplass.
- Selv om formalkravet for tilsetting er svært lavt, har de fortsatt store utfordringer med å rekruttere personer som kan gå inn i produksjonen

- **Hvordan opplever du at støtten har utgjort en forskjell for virksomheten?**
 - De har jo truffet meget godt på produkt og markedet. Kundene er ulike virksomheter, men som i stor grad inngår i forsvarsrelatert virksomhet. En stor del av produktene havner også inn i næringskjeden til Kongsberg.
 - Støtten bidro også til at morselskapet måtte bidra med midler og på den måten bidro støtten til at fabrikken på Hønefoss fikk tildelt større midler for videre utvikling

- **Stort potensial**
 - For å levere til sine kunder benytter de i dag betydelige underleverandører. Her leveres også ferdige kabler som går til deres kunder. En strategi som går på at de holder et stort volum på leveranse, men har større fleksibilitet dersom markedet går ned.
 - Kim mener fabrikken har marked og potensialet til en vekst som vil kreve en bemanning på 100 personer. Her har de valgt en strategi som er mer moderat, men fortsatt vekst. En slik vekst vil kreve betydelige investeringer.
 - Kongsberg er stadig på for å øke sine kjøp hos Cablemec. Utfordringen her er at dokumentasjonskravet er så betydelig at de har holdt tilbake. Nå ser det ut til at Kongsberg vil kunne ta en større del av dette, noe som gjør det mer aktuelt å øke leveransene til Kongsberg.
 - Morselskapet er også nå kjøpt opp av Møller Industri. De ønsker å satse mye på forsvarsrelatert virksomhet. Dette betyr at de sannsynligvis vil forvente at de skalerer opp. Da må imidlertid Møller stå for ekspansjonen da Modalen & Co, ikke har kapasitet til å bygge ut.
 - Løsningen kan være at morselskapet bygger en ny fabrikk på nabotomten. Det bør det kunne være store muligheter for.

- **God personalpolitikk**
 - Fleksitid
 - Når utlært og selvstendig står arbeidstakerne relativt fritt til når de ønsker å jobbe. Ut over kveld eller i helger. Holder seg innenfor arbeidsmiljøloven.

- **1. Hva fikk virksomhetene støtte til?**

SmartGIS

- Støtte til videreutvikling av en digital kart- og analyseplattform etter lansering av et betaprodukt.
- Midlene ble brukt til utvikling av nye løsninger basert på punktskydata og rapportering av luftfartshindre.
- Tilskuddet fungerte som utløsende kapital som mobiliserte både private investorer og ytterligere kapital.

Beform

- Støtte til flytting av virksomheten fra Hvervenmoen til Eggemoen.
- Formålet var å sikre videre drift på Ringerike og legge grunnlag for vekst i arbeidsplasser.
- Midlene ble brukt til å dekke deler av flyttekostnadene og etableringen av ny fabrikk.

Omtre

- Støtte til ansettelser og oppbygging av kompetanse.
- Midlene ble også brukt til utvikling av selskapets produkt «Reblokk», basert på ombruk av trevirke.
- Hensikten var å bygge en ny sirkulær verdikjede og utvikle et kommersielt produkt.

ReMadrass

- Støtte til videreutvikling og industrialisering av en ombruksfabrikk og tilhørende ombrukskonsept.
- Midlene ble brukt til investering i maskiner, økt produksjonskapasitet og etablering av større lokaler.
- Målet var mer effektiv resirkulering og økt gjenbruksgrad.

Cable Mec

- Støtte til oppbygging av lagerkapasitet, nyansettelser og opplæring.
- Midlene bidro til å håndtere lang leveringstid på komponenter og muliggjorde raskere vekst.
- Støtten ble også brukt i forbindelse med nye lokaler og kapasitetsutvidelser.

-
- **2. Hvordan lyktes virksomhetene med å gjennomføre det de fikk støtte til?**

SmartGIS

- Har i hovedsak levert de løsningene støtten var ment å finansiere.
- Utviklet det som i dag framstår som den mest brukte løsningen for rapportering av luftfartshindre.
- Lyktes med å ligge foran markedet og regulatoriske krav.
- Enkelte deler av punktskyteknologien tok lengre tid enn forventet fordi teknologien ikke var moden nok.

Beform

- Flyttingen til Eggemoen ble gjennomført svært vellykket.
- Virksomheten gikk fra begrensede lokaler til en moderne fabrikk med bedre utviklingsmuligheter.
- Flyttingen la grunnlaget for videre vekst og styrket virksomhetens rolle i konsernet.

Omtre

- Har lyktes med produktutviklingen, men kommersialiseringen har tatt betydelig lengre tid enn planlagt.
- Reblokk-produktet er nå produktklart etter flere tekniske forbedringer.
- Samtidig har virksomheten erfart utfordringer knyttet til feilansettelser, utskifting av nøkkelpersonell og et umodent marked.

ReMadrass

- Har gjennomført viktige investeringer i maskiner og produksjonsutstyr.
- Har betydelig styrket ombruksaktiviteten og effektiviteten i produksjonen.
- Står fortsatt overfor utfordringer knyttet til å finne egnede lokaler for videre skalering.

Cable Mec

- Har lyktes svært godt med vekstambisjonene.
- Nær doblet arbeidsstokken på kort tid.
- Etablert systematisk opplæring og rekruttering av medarbeidere uten formell fagbakgrunn.
- Har utviklet en arbeidsmodell som gjør det mulig å rekruttere personer som ellers ville hatt utfordringer med å komme inn i arbeidslivet.

3. Hvilke endringer har virksomhetene hatt i antall arbeidsplasser?

SmartGIS

- Vokst fra 2 ansatte til 5-6 personer (inkludert deltidsansatte).
- Planlegger ytterligere to nyansettelser i løpet av året.

Beform

- Økt med om lag 8 årsverk siden flyttingen.
- Hønefoss/Eggemoen har utviklet seg til både produksjonssted og konsernets hovedkontor.
- Nedleggelsen av fabrikken i Fredrikstad har samtidig ført til at flere funksjoner er samlet på Ringerike.

Omtre

- Har hatt betydelige variasjoner i bemanningen.
- Har gått fra opptil 13 ansatte til rundt 7 i dag.
- Forskningsstaben er redusert, men behovet for produksjonsmedarbeidere er økende framover.

ReMadrass

- Økt fra 5 til 8 årsverk.
- Har i tillegg inkludert flere personer gjennom NAV-ordninger.
- Samarbeidet med Menova gir arbeidsmuligheter for personer som trenger tilrettelagt arbeid.

Cable Mec

- Vokst fra 11 til 17 ansatte på ett år.
- Nesten halvparten av veksten er knyttet til personer med svakere tilknytning til arbeidsmarkedet, inkludert flere ukrainske arbeidstakere.
- Har fortsatt behov for ytterligere rekruttering.

4. Hvordan opplever virksomhetene at støtten har utgjort en forskjell?

SmartGIS

- Støtten var avgjørende for å utløse privat kapital og hente inn riktig investor.
- Har bidratt til selskapets markedsposisjon med rundt 30 prosent markedsandel i Norge.
- Omsetningen har økt kraftig og kundeporteføljen er mangedoblet.

Beform

- Opplever støtten som avgjørende for at virksomheten ble værende på Ringerike.
- Signaleffekten overfor eierne var viktig; regionen viste vilje til å satse på virksomheten.
- Har skapt grunnlag for betydelige lokale investeringer.

Omtre

- Mener støtten har vært viktig for selskapets videre utvikling og overlevelse.

- Har bidratt til å styrke koblingen mot lokalmiljøet og synliggjøre virksomheten nasjonalt og internasjonalt.
- Samtidig mener virksomheten at det fortsatt finnes et uutnyttet potensial for lokale samarbeidsrelasjoner.

ReMadrass

- Støtten har fungert som utløsende kapital som igjen har utløst betydelig ekstern finansiering.
- Har styrket selskapets egenkapital og finansielle robusthet.
- Har bidratt til nye nettverk, tettere bankforbindelser og deltakelse i vekstprogrammer.

Cable Mec

- Støtten bidro til at morselskapet også tilførte kapital.
- Har styrket fabrikkens utviklingsmuligheter og lagt grunnlaget for videre vekst.
- Har gjort det mulig å bygge kapasitet i forkant av den sterke markedsveksten.

• Oppsummerende vurderinger

Regional betydning

- Støtten har bidratt til både etablering, videreutvikling og forankring av arbeidsplasser på Ringerike.
- Flere av virksomhetene har klart å utløse betydelig privat kapital og ekstern finansiering som følge av den offentlige støtten.
- To av virksomhetene (Beform og Cable Mec) representerer industrivekst, mens SmartGIS, Omtre og ReMadrass representerer teknologisk og grønn innovasjon.
- Flere virksomheter har etablert arbeidsplasser for personer som ellers står utenfor arbeidsmarkedet.
- Bedriftene benytter i stor grad lokale leverandører og bidrar dermed til ringvirkninger utover egen virksomhet.
- Flere av selskapene har nasjonale eller internasjonale vekstambisjoner, samtidig som hovedaktiviteten er lokalisert i regionen.

Felles utfordringer

- Rekruttering av kvalifisert arbeidskraft trekkes fram som den største vekstutfordringen.
- Flere virksomheter opplever at utvikling og kommersialisering av nye produkter tar betydelig lengre tid enn opprinnelig planlagt.
- Tilgang på egnede lokaler og arealer begrenser videre vekst for flere bedrifter.
- Kapitalbehovet øker når virksomhetene går fra utviklingsfase til skalering.

- For enkelte virksomheter er det krevende å bygge tilstrekkelig sterke lokale nettverk og samarbeidsrelasjoner.
- Flere virksomheter peker på at offentlig støtte fungerer best når den utløser annen finansiering og risikovillig kapital.